

TRAUMAINFORMOITU TYÖOTE SOSIAALITYÖSSÄ

Niina Ilomäki
Kandidaatintutkielma
Sosiaalityö
Jyväskylän avoin yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Jyväskylän avoin yliopisto
Tekijä Niina Ilomäki	
Työn nimi Traumainformoitu työote sosiaalityössä	
Oppiaine Sosiaalityö	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 32 + 4 (liitteet)
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kandidaatintutkielma käsittelee traumainformoitua työotetta sosiaalityössä. Tutkielman tavoitteena on selvittää, mitä traumainformoitu työote tarkoittaa sosiaalityössä ja millaista merkitystä sillä voi olla asiakkaan, sosiaalityöntekijän ja yhteiskunnan näkökulmasta. Traumainformoitu työote tarkoittaa lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon asiakkaiden mahdolliset traumakokemukset ja niiden vaikutus heidän elämäänsä.</p> <p>Kandidaatintutkielma on toteutettu kirjallisuuskatsauksena ja aineistona toimii 11 tutkimusta tai tieteellistä artikkelia, joissa käsitellään traumainformoitua työotetta sosiaalityön kontekstissa. Aineisto on analysoitu sosiaalityön tiedon muodostumisen näkökulmasta teemoittelua käyttäen.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että traumainformoitu työote tarjoaa merkittäviä etuja sosiaalityön ammattilaisille, asiakkaille ja yhteiskunnalle. Asiakkaiden kannalta se voi tarkoittaa kokemusta ymmärretyksi tulemisesta ja tarvittavan tuen saamista traumaattisten tapahtumien käsittelyyn. Sosiaalityöntekijän näkökulmasta traumainformoitu työote voi lisätä tietoisuutta omasta toiminnastaan ja auttaa tunnistamaan omat rajat ja mahdolliset traumaperäiset vaikutukset omassa työssä. Lisäksi se voi tarjota välineitä sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnin tukemiseksi, koska työ traumatisoituneiden asiakkaiden parissa voi olla haastavaa ja kuormittavaa. Traumainformoitu työote vaatii toimiakseen yhteiskunnallista tukea ja resursseja. Tämä edellyttää muutosta organisaation kulttuurissa, uskomuksissa ja arvoissa. Tutkimuksen tulokset voivat hyödyttää kaikkia sosiaalityön parissa työskenteleviä ja tarjota tietoa ja välineitä traumainformoidun työotteen hyödyntämiseksi käytännön työssä. Lisäksi tulokset voivat tarjota eväitä organisaatioille ja päättäjille tarkastella traumainformoidun työotteen merkitystä sosiaalityölle ja sen asemaa sosiaalipalvelujen kehittämisessä.</p>	
Asiasanat Traumainformoitu työote, trauma, sosiaalityö	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	SOSIAALITYÖN TIETO.....	4
3	TRAUMAINFORMOITU TYÖOTE.....	8
3.1	Mitä on traumainformoitu työote?.....	8
3.2	Trauma	9
3.3	Lapsuuden haitalliset kokemukset eli ACE (Adverse Childhood Experience)	11
3.4	Kehon ja mielen suhde.....	12
3.5	Resilienssi.....	13
4	TUTKIMUSASETELMA JA AINEISTO	16
4.1	Tutkimusmetodina kirjallisuuskatsaus	16
4.2	Aineiston valinta.....	17
5	TRAUMAINFORMOITU TYÖOTE SOSIAALITYÖSSÄ	19
5.1	Traumainformoitu työote asiakkaan näkökulmasta	19
5.2	Traumainformoitu työote sosiaalityöntekijän näkökulmasta.....	21
5.3	Traumainformoitu työotteen merkitys sosiaalityössä yhteiskunnallisesta näkökulmasta	23
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	26
	LÄHTEET	28

LIITTEET

Liite 1 Kirjallisuuskatsauksen aineisto

1 JOHDANTO

Kandidaatintutkielmani käsittelee traumainformoitua työtettä sosiaalityön kontekstissa. Tämän tutkielmani tarkoituksena on selvittää mitä on traumainformoitu työote sosiaalityössä ja mitä se voi merkitä sosiaalityössä asiakkaan, sosiaalityöntekijän ja yhteiskunnan näkökulmasta. Traumainformoitu työote on ajankohtainen aihe sosiaalityön kentällä, sillä etenkin sosiaalityön palveluissa kohdataan merkittävä määrä traumatisoituneita asiakkaita. Esimerkiksi Skotlannissa on käytössä Kansallinen traumaohjelma (National Trauma Transformation Programme), jonka tarkoituksena on tukea kaikkia, kaikilla työvoiman sektoreilla muun muassa sosiaalipalveluissa, poliisissa ja pelastustoiminnan palveluissa. (National Trauma Transformation Programme)

Traumatisoituneiden asiakkaiden kohtaaminen on sosiaalityössä tavanomaista. Kananoja ja Pentinmäki (1977, 38–42) esittävät teoksessaan Yksilökohtainen sosiaalityö, että sosiaalityön auttamisprosessia on verrattu tieteellisen tutkimuksen prosessiin. Sosiaalityössä asiakastilanteissa työntekijän tulisi havainnoida asiakkaan käyttäytymistä ja kuulla asiakkaan oma tulkinta asiakkaan omasta tilanteesta. Ymmärtääkseen asiakasta tarvitsee työntekijä tietoa yhteiskunnassa yleisesti vallitsevista normeista, kulttuurin arvoista ja tietoa siitä, miten ihmisen minäkuva muodostuu yhteydessä näihin ympärillä oleviin tekijöihin. Eri teorioiden ja käytännön yhteyksien lisäksi on merkittävää, että on systemaattista tietoa siitä, miten asiakkaan tilanteessa voidaan päästä parantavaan muutokseen. Sosiaalityöntekijän tulee jatkuvasti täydentää eri teorioista saamaansa tietoa myös omalla käytännön kokemuksellaan ja omalla intuitiollaan. Sosiaalityössä vastuullisuus merkitsee ennen kaikkea oman toiminnan ja niiden lähtökohtien tarkastelua kriittisesti. Vastuulliseen sosiaalityöhön kuuluu myös työntekijän omien uskomusten, elämänhistorian ja arvojen havaitseminen ja ymmärtäminen. Sosiaalityössä työn tekeminen, eettisyys ja vastuullisuus kietoutuvat toinen toisiinsa tiiviisti. (Karvinen 1993, 23.) Työni

lastensuojelussa ja etenkin systeemisen lastensuojelun toimintamallin kautta olen erityisen kiinnostunut siitä, että lopulta eettisesti vaativassa sosiaalityössä on kyse kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta. Eettisesti vaativaa sosiaalityötä on tutkittu esimerkiksi Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) selvityksessä valtakunnallisesti sosiaalityöntekijöiden kokemusten ja käsitysten pohjalta. Selvityksessä nousivat esille toimimaton palvelujärjestelmä, sosiaalityön tehtävän moniulotteisuus ja laaja-alaisuus, sekä asiakkaiden ongelmalliset elämäntilanteet ja ilmiöt samanaikaisesti. (Yliruka, Vartio, Pasanen ja Petrelius 2018, 62-63.) Maija Jäppinen (2023, 54) kiteyttää tämän päivän sosiaalityö edellyttävän sosiaalityön ammattilaisilta paljon kykyä jatkuvaan liikkeeseen yksilöiden ja rakenteellisen tason väleillä.

Sosiaalityön ollessa tutkitusti eettisesti vaativaa asiakastyötä, haluan nostaa esille tässä kandidaatintutkielmassa myös näkökulman, jossa traumainformoitu työote tukee sosiaalityön ammattilaisten työhyvinvointia. Sosiaalityössä työskennellään pääosin erittäin haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden parissa ja tavoitteena on tuoda muutosta asiakkaiden haastaviin elämäntilanteisiin. Sosiaalityössä työskentelevät potevat pahoinvointia työhön liittyen ja suuri työntekijöiden vaihtuvuus on merkittävän yleistä. Työhyvinvointiin ja organisaation luomaan pitovoimaan on monia vaikuttavia tekijöitä. Merkittävää on organisaatioiden johdon suoma tuki vaativaa asiakastyötä tekeville työntekijöille. Lisäksi työntekijälle mahdollistuva ammatillinen kasvu ja tuki siihen voidaan nähdä yhtenä keinona tuoda pitovoimaa työuriin ja näin vaikuttaa myös työntekijöiden työhyvinvointiin. (Fagerström ja Linner Matikka 2023, 263-264.)

Tutkimusraportissani käsittelen traumainformoidun työotteen teoriaa ja sen taustaa. Ensimmäisessä luvussa esittelen näkökulman tälle tutkimukselle, joka on syntynyt sosiaalityön tiedon muodostuksen valossa. Toisessa luvussa esittelen traumainformoidun työotteen ja siihen olennaisesti liittyvien käsitteiden määrittelyn. Kolmannessa luvussa esittelen tutkimustehtäväni, aineiston ja miten se on analysoitu. Viimeisissä luvuissa esittelen aineistoni pohjalta koostettuja tutkimustuloksia ja esitän tekemäni johtopäätökset. Tutkimustani voivat hyödyntää kaikki sosiaalityön kentällä

työskentelevät työntekijät, mutta myös organisaatiotasoisesti traumainformoidun työtteen merkitystä sosiaalityölle olisi tärkeää tarkastella.

2 SOSIAALITYÖN TIETO

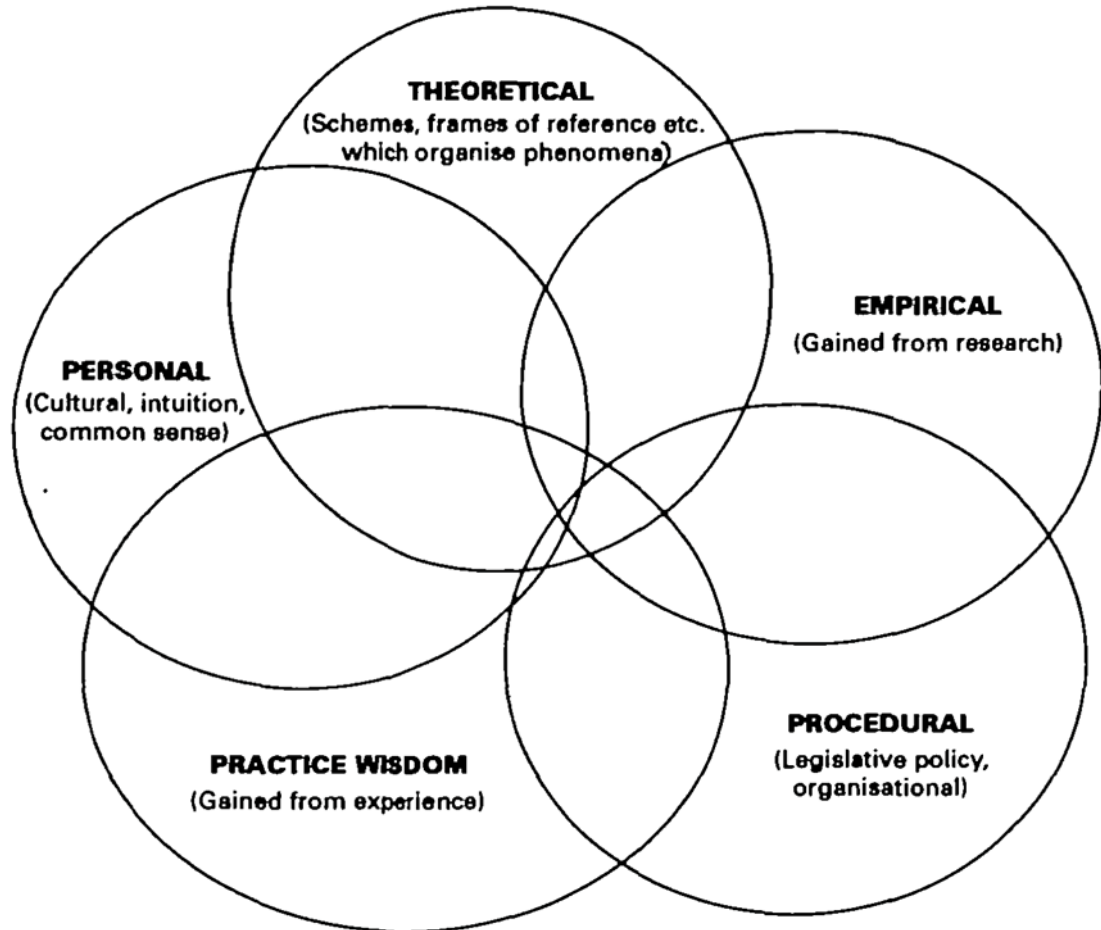
Sosiaalityölle merkityksellinen tieto ja teoria voivat olla lähtöisin käytännöstä tai tieteellisistä tutkimuksista. Sosiaalityön perustana oleva tieto on moniulotteista ja jännitteistä suhteissa käytännön toiminnasta tulevaan tietoon. Sosiaalityössä työskenteleville jännitteisyyttä luo tieteellisen tiedon antama vaatimus reflektiivisen ja vuorovaikutteisen tiedonmuodostuksen omaksumiseen. Sosiaalityön ammatillinen toiminta perustuu monen tyyppiseen merkitykselliseen tietoon. (Raunio 2009, 121.) Sosiaalityön asiantuntijuutta ei voida kuitenkaan rakentaa vain tutkitun tiedon käsitteellisen hyödyn varaan, vaan tutkitun tiedon tulee yleisesti ammattikäytäntöjä koskeva ymmärryksen lisääntymisen ohella muodostaa vankka perusta asiakkaan ongelmien ratkaisemiseen tähtäävälle ammatilliselle toiminnalle. (Raunio 2009, 129)

Kirsi Juhila (2006, 243) teoksessaan Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina esittää, että asiakkaiden vaikeiden ja monimutkaisten tilanteiden käsittelyä voi helpottaa asiakastapauksiin sovellettava valmis hyväksi havaittu sosiaalityön teoria tai menetelmä ja perustamalla toiminta jo olemassa olevaan faktatietoon. Sosiaalityö vaatii kuitenkin jatkuvaa valppautta ja menettelytapojen vaihtamista kulloisenkin asiakkaan avuntarpeen mukaisesti. Mitään teoriaa, faktaa tai menetelmää ei voida kuitenkaan sellaisenaan ottaa käyttöön, vaan edellä mainittujen käytännöt luodaan aina jokaisessa vuorovaikutustilanteessa erikseen. (Juhila 2006, 244)

Erilaiset tiedon lajit auttavat muodostamaan yhdessä perustaa ammatilliselle tiedolle. Lisäksi organisaatioiden menettelytavallinen tieto vaikuttaa olennaisesti ammatilliseen tietoon. (Raunio 2009, 122) Drury-Hudson Julie (1999, 150) on määrittänyt sosiaalityön ammatilliselle toiminnalle tiedon lajit (kuva 1), joita ovat; *teoreettinen tieto, empiirinen tieto, menettelytapatieto, henkilökohtainen tieto ja harjoitettu viisaus*. Teoreettinen tieto koostuu joukosta käsitteitä, viitekehyksiä tai malleja, jotka esittävät näkemyksen ilmiöstä ja antavat sosiaalityölle mahdollisuuden ennustaa, selittää ja

kuvata maailmaa työntekijän ympärillä. Empiirinen tieto on taas tietoa, joka on peräisin tutkimuksesta ja sisältää systemaattisen tiedon keräämisen ja tulkinnan tapahtumien selittämiseksi, tulosten arvioinniksi ja kokemusten dokumentoinniksi. Menettelytapatieto on tietoa sosiaalityön organisatorisesta, lainsäädännöllisestä ja poliittisesta kontekstista, jossa sosiaalityö toimii. Henkilökohtainen tieto on luontainen prosessi, jossa sosiaalityöntekijä harkitsematta sitoutuu tietoisesti toimintaan ja se sisältää henkilökohtaisen käsityksen arjellisesta ajattelusta toimintojen perustana. Muun muassa intuitio ja arkinen ajattelu ovat henkilökohtaista tietoa. Harjoitettu viisautta tarkoittaa sosiaalityön harjoittamisesta saatua tietoa, joka muodostuu työskennellessä useiden asiakkaiden kanssa, joilla on samoja haasteita elämässään tai työskentelemällä erilaisien ongelmien kanssa, joilla on käsiteltävän ongelman kanssa samoja ulottuvuuksia. (Drury-Hudson 1999, 150)

Kuva 1. Sosiaalityön ammatillisen tiedon lajit (Drury-Hudson, J. 1999, 150)

Nykyinen sosiaali- ja terveystalveluiden työkulttuuri, mutta myös traumainformoitu työkulttuuri ovat teorialähtöisiä ja nojaavat näyttöön perustuvaan tietoon ja menetelmiin. Uudenlaisen työkulttuurin muodostuminen ei kuitenkaan ole mikään näyttöön perustuva prosessi, vaan ajan saatossa yhteisistä arvoista ja uskomuksista muodostuva. Traumainformoitu työkulttuuri eroaa nykyisestä sosiaali- ja terveystalveluiden työkulttuurista korostamalla yhteisöllisyyttä ja kaikkien vastuuta yksilöiden hyvinvoinnista. (Pelkonen ja Sarvela 2020, 266) Sosiaalityöntekijöinä emme kuitenkaan löydä valmiita käsikirjoituksia aiempiin asiakastapauksiin liittyvistä kohtaamisista sosiaalityön oppikirjoista tai organisaatioiden ohjeista. Sosiaalityössä on lopulta kyse

niistä paikan päällä luoduista asiakaskohtaamisista, joissa tullaan kerta toisensa jälkeen uudelleen tulkituiksi. (Juhila 2006, 245)

3 TRAUMAINFORMOITU TYÖOTE

3.1 Mitä on traumainformoitu työote?

Traumainformoidun työotteen juuret muodostuvat monista eri lähteistä. Traumasta toipumista ei tapahdu vain terapiassa tai terveydenhuollon palveluissa, vaan kaikissa ihmisläheisissä palveluissa, jotka voidaan ottaa mukaan systemaattisesti asiakkaan ja yhteisöjen toipumiseen. (Sarvela 2023, 29) Sosiaalityössä traumainformoitu työote on työntekijälle tapa avata tietoisuutta asiakkaan pahoinvoinnin syistä ja seurauksista, ottaen huomioon koko ihmisyyden taustalla. Sosiaalityössä työskennellään erilaisissa ympäristöissä, joissa palvelua annetaan todennäköisesti asiakkaille, joilla on traumaattisia kokemuksia, joko lapsuudessa tai myöhemmin elämässä. Traumainformoitu työote tarjoaa orientaation huomioida, että asiakkaalla voi olla traumaattisia tapahtumia historiassaan tai nykyhetkessä. Interventio ei keskity menneeseen traumaattiseen kokemukseen, vaan työntekijä osaa ottaa huomioon tämän asiakkaan kokemuksen mahdollisuuden ja näin ymmärtää, että asiakkaan nykyiset ongelmat voidaan nähdä myös tästä kontekstista käsin. (Knight, C. 2014, 26.)

Traumainformoitu työote lisää myös työntekijän työhyvinvointia. Carol Knight (2014, 27) tuo artikkelissaan esille, että työntekijä - asiakas suhteen onnistumisen potentiaalia lisää se, että työntekijä tunnistaa asiakkaan traumaattisen historian ja reagoi siihen empaattisesti. Tämän empaattisen reagoinnin tulisi kuitenkin tapahtua soinnukkaasti työntekijän omasta ammatillisesta roolista käsin. Työntekijän ja asiakkaan välinen raja tulisi pysyä joustavana unohtamatta ammatillista roolia ja vastuuta. Tämä tarkoittaa sitä, että työntekijä voi ja pitää tuntea empaattisuutta asiakasta

kohtaan, mutta silti asettaa rajat ja ylläpitää niitä edistääkseen asiakkaan voimaantumista. (Knight 2014, 26–27)

Traumatisoituneen asiakkaan kohtaaminen sosiaalityössä on tavanomaista. Traumainformoitu työote sosiaalityön palveluissa on tärkeää, sillä palvelun tuottamiseen vaikuttaa ymmärrys traumaattisen kokemuksen vaikutuksista yksilön elämään. Mikäli sosiaalityö haluaa tarjota traumainformoidulla työotteella orientoitua palvelua, on koko organisaation, henkilöstön ja asiakastyössä olevien työntekijöiden ymmärrettävä, kuinka traumaattiset kokemukset voivat vaikuttaa ihmisen elämään ja jokainen vuorovaikutustilanne voi vähentää uudelleen traumatisoitumisen mahdollisuutta ja edistää toipumisprosessia. (Haapala ja Jokela 2023, 204–205) Elliot ym. (2005, 463) artikkelissa todetaan tunnistamattomien tai hoitamattomien traumaattisten kokemusten ja siihen liittyvien oireiden häiritsevän merkittävästi asiakkaan avun hakemista ja palveluihin sitoutumista. Monilla sosiaalityön asiakkailla yleiset ja usein kiihtyneen tunnun herättävät palvelut voivat laukaista uudelleen traumareaktioita ja tämä vaikuttaa palveluympäristön kokemiseen turvattomana ja asiakkaan vointia heikentävänä. Palveluympäristö, jossa traumainformoitua orientaatiota ei ymmärretä, voi luoda asiakkaalle asiakkaan kokemuksia mitätöivän ympäristön ja näin ollen oikeanlainen sosiaalityön palvelu voi jäädä asiakkaan ulottumattomiin. (Elliot ym. 2005, 463)

3.2 Trauma

Käsitteenä trauma voidaan määritellä hyvinkin eri merkityksillä ja arkisessa kielessä se on hyvin usein esiintyvä termi. Trauma ja traumatisoituminen käsitteinä voivat herättää voimakkaita tunteita ja oletuksia. Anssi Leikolan (2014, 47–48) teoksessa trauman määritelmäksi annetaan yksilössä ilmenevää vauriota. Leikola määrittelee lisäksi, että trauma syntyy, kun traumaattisesta kokemuksesta syntyy tietynlaista psykobiologisia vauriota, näin tulee kyseeseen emotionaalinen trauma. Traumatisoituminen nähdään taas vuorovaikutuksellisena prosessina ympäröivän kanssa ja trauma taas on yksilön pysyväisluontoinen persoonallisuuden rakenne, joka on syntynyt

seurauksena traumatisoitumisesta. (Leikola 2014, 47) Leikolan (2014, 49) mukaan trauman syntymiseen tarvitaan erityisen vaikeita emootioita tuottava elämäkokemus ja tietynlaisilla ominaisuuksilla varustettu yksilö, joka ei pysty integroimaan tätä elämäkokemusta ja siihen liittyvät reaktiot jäävät irrallisiksi traumamuistoiksi, sekä niiden ympärille muodostuviksi persoonallisuuden osiksi.

Pirkko Siltala (2016, 31–32) määrittelee trauman käsitteen sellaiseksi kokemukseksi, joka yksilön altistuttua äkilliselle ja ennakoimattomalle tai toistuvalla traumaattiselle kokemukselle ylittää yksikön psyykkisen ja fyysisen sietokyvyn. Mikäli yksilö ei tällaisen yllä kuvatun kaltaisen traumaattisen kokemuksen kohdattuaan saa riittävää kokonaisvaltaista terapeutista tukea ja suojelua, voi trauma muuttaa yksilön persoonallisuutta ja koko identiteettiä, sekä vaikuttaa pitkällisesti yksilön vuorovaikutussuhteisiin ja koko elämäkatsomukseen. Trauma häiritsee yksilön tunteiden säätelyä ja yksilön suojausmekanismina voi esiintyä dissosiaatio, jolla traumaattinen kokemus piilotetaan ja ihmisen eheyden tunne hajoaa. Traumaattinen kokemus siis hajottaa yksilön mielen toimintaa. (Siltala 2016, 32) Anssi Leikola (2014,48) kiteyttää, että traumatisoitumisesta voidaan puhua, kun yksilöllä voidaan todeta jonkinasteinen persoonallisuuden jakautuminen eli dissosiaatio.

Traumatisoituneet ihmiset tuntevat itsensä turvattomaksi omassa kehossaan ja keho voi säpsähdellä usein traumaattisten kokemusten aiheuttamien vaurioiden vuoksi kehon sisäisistä varoitusmerkeistä. Jos ihminen yrittää työntää jatkuvasti syrjään ja oppii sivuuttamaan kehon sisäiset varoitusmerkit, on hyvin todennäköistä, että varoitusmerkit alkavat hallita ihmistä. Traumatisoituneen ihmisen voi olla vaikea tunnistaa kehossa tapahtuvia merkkejä, ja he ovat alttiita reagoimaan kehon aistimusten muutoksiin joko menemällä paniikkiin tai kokonaan sulkeutumalla. (Van Der Kolk 2017, 122)

Traumaperäisistä häiriöistä kärsivät ihmiset ovat alttiita ylivireystilalle eli liian voimakkaalle aktivoitumiselle tai alivireystilalle eli riittämättömälle aktivoitumiselle. Traumaärsyke laukaisee autonomisen hermoston taipumuksen jättää ihminen kärsimään vireystilan heittelevistä muutoksista. Nämä vireystilan muutokset voivat aiheuttaa ihmiselle niin voimakasta vireystilan kohoamista, että ihminen on

kykenemätön informaation työstämiseen tai vastaavasti vireystilan mataluutta, jolloin ihminen voi kokea jopa halvaannuttavaa tunnetta ja kehoistimuksia. Työstääkseen traumaa tai sen myötä tulleita haasteita elämässään, on ihmisen oltava sopivassa vireystilassa. Tätä sopivaa vireystilaa, joka sijaitsee ylivireyden ja alivireyden välissä, kutsutaan sietoikkunaksi. Sietoikkunan sisällä ihminen on kykeneväinen työstämään monenlaisia tunteita ja sietoikkunassa työskenteleminen mahdollistaa sekä sisäisestä että ulkoisesta ympäristöstä peräisin olevan tiedon yhdistämisen. Sietoikkunassa oleva ihminen kykenee siis ajattelemaan kokemuksiaan ja puhumaan niistä sekä tuntemaan samalla vastaavia tunteita ja omia kokemuksiaan. (Ogden ym. 2009, 27–28)

3.3 Lapsuuden haitalliset kokemukset eli ACE (Adverse Childhood Experience)

ACE eli Adverse Childhood Experience tarkoittaa haitallisia lapsuuden kokemuksia. Westerlund-Cook Saijan artikkelissa teoksessa Traumainformoitu työote (2023, 83) ACE-tekijät määritellään lapsuuden aikaisiksi epäsuotuisiksi kokemuksiksi, jotka ovat ikäviä, haitallisia ja kauaskantoisia. ACE-tekijät on jaettu kolmeen eri luokkaan, jotka ovat; 1. väkivalta; fyysinen, psyykinen, seksuaalinen 2. laiminlyönti; fyysinen, psyykinen ja 3. kotitalouden haasteet; vanhempien ero, väkivalta, päihteiden käyttö, mielenterveysongelmat ja vankilassa vietetty aika. (Westerlund-Cook 2023, 83)

Lapsuuden haitalliset kokemukset ovat tärkeä tunnistaa traumatietoisuuden lisäksi, sillä ne vaikuttavat traumaperäisenä stressinä ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Lapsi altistuu monenlaisille seurannaisvaikutuksille, mikäli hän kokee lapsuudessaan hoivaavien ihmisten tai muiden ympärillä olevien ihmisten aiheuttamana haitallisia kokemuksia, esimerkiksi väkivaltaa tai kaltoinkohtelua. Näiden lapsuuden aikaisten haitallisten kokemusten vaikutukset ulottuvat useimmiten aikuisuuteen saakka ja vaikuttavat joskus ratkaisevasti aikuisen ihmisen hyvinvointiin. (Pelkonen ja Sarvela 2020, 100) Lapsuuden aikaiset haitalliset kokemukset ovat

merkittävä riski lapselle, ja myöhemmin aikuiselle, sosiaalisten ongelmien synty-
seen ja tunne-elämän vakaviin häiriöihin. Haitalliset kokemukset tuottavat haitallista
stressiä jo itsessään, mutta ne myös lisäävät tilastollisesti merkittävästi fyysisten sai-
rauksien lisääntymistä ja myöhemmin jopa työkyvyttömyyttä. Nämä yhdessä vaikut-
tavat aikuisena myös eliniänodotteeseen negatiivisesti. (Pelkonen ja Sarvela 2020,
105)

Anne Pelkonen ja Kati Sarvela (2020, 97) väittävät perustellusti artikkelissaan,
että Suomen suurin terveyden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja oppimisen uhka
on nimenomaan lapsuuden haitalliset kokemukset. Lapsen elämään vaikuttavat teki-
jät ovat merkityksellisiä lapsen hyvinvoinnin kannalta ja lapsuuden haitallisten koke-
musten ymmärtäminen ja varhainen puuttuminen antavat ammattiauttajille, kuten
sosiaalihuollon toimijoille, uudenlaisia keinoja ymmärtää näitä hyvinvoinnin osa-alu-
eita, joissa lääketiede ei ole vahvimmillaan. (Pelkonen ja Sarvela 2020, 98)

3.4 Kehon ja mielen suhde

Traumatietoiseen käytäntöön liittyy olennaisesti ymmärrys ihmisen autonomisen her-
moston toiminnasta, kuten siitä miten ihminen reagoi, kun ei koe olevansa turvassa.
Autonominen hermosto arvioi koko ajan turvallisuuden tunnetta ja ihmisen ympä-
ristö näyttäytyy erilaisena, mikäli turvan tunne on olemassa. Mikäli turvan tunne on
olemassa autonomisen hermoston kokemana, on ihmisen toimintakyky optimaalinen.
Ihmisen voimakas stressaava tilanne heikentää oleellisesti turvallisuuden tunnetta.
Polyvagaaliteoria antaa selityksen traumatisoitumiseen liittyvässä vireystilan vaihte-
lusta sekä mallin, jota voidaan soveltaa vireystilan säätelyn vahvistamiseksi. (Pelko-
nen ja Sarvela 2020, 107–109)

Leikolan (2014, 256–258) traumatutkielman mukaan polyvagaalinen teoria sisäl-
tää kliinisesti merkittävän jäsenyyksen, jonka kautta voidaan ymmärtää emotionaali-
sesti traumatisoituneiden asiakkaiden poikkeavaa käyttäytymistä suhteessa koettuun
vaaran uhkaan. Autonomisen hermoston eri tasojen välittämät, poikkeavat ja toisiaan

poissulkevat reaktiomallit selittävät oleellisesti traumaan yhdistyviä käyttäytymisen malleja, jotka voivat äkillisesti vaihtua ja aktivoitua varsin eri tavoin. Autonomisen hermoston eri osien aktivoituminen johtaa erilaisiin psykofyysisiin tiloihin.

Polyvagaalisen teorian mukaan Leikola (2014) esittää, että ihmisen reagointi ympäristöärsykkeisiin tapahtuu esitietoisesti eli subliminaalisesti, jolloin keholliset muutokset suhteessa ympäristöön tapahtuvat autonomisen hermoston vaikutuksesta ajallisesti selvästi ennen kuin tietoisuus aktivoituu ja orientoituu. Emotionaalisesti traumatisoituneella ihmisellä siis kehollisuuden merkitys nousee keskeisempään asemaan, ja trauman hoitamisessa nousevat keskeisiksi myös muut kuin kognitiiviset ja verbaaliset korjausmenetelmät.

Lapsen kasvaessa turvallisessa kasvuympäristössä ja riittävän hyvien vanhempien tai muiden läheisten aikuisten hoivassa, kehittää lapsi itselleen tasapainoisen autonomisen hermoston säätelyn. Lapsi oppii ja kykenee säätelemään omaa fysiologiaan ja omia tunnetilojaan tilanteiden vaatimilla tavoilla. Lapsen fyysisten ja psyykkisten tarpeiden kohtaaminen hoivaavien aikuisten taholta tuo lapselle turvallisen maailman ja yhteydenkokemuksen toisiin ihmisiin ja lapsen hermoston säätelykyky kehittyy yhteissäätelyssä toisten ihmisten kanssa. Hermoston toiminnan ymmärtäminen on oleellista, sillä se on osa ihmisen elämän kannalta välttämätöntä toimintaa. (Pelkonen ja Sarvela 2020, 110–111)

3.5 Resilienssi

Käsitteenä resilienssiä käytetään kuvaamaan niin yksilöitä, yhteisöjä, perheitä, kuin organisaatioita. Resilienssi tarkoittaa kykyä selvitä eteenpäin vaikeuksista huolimatta ja sopeutumista muutoksiin, joita erilaiset elämäkriisit ja tapahtumat aiheuttavat.

Jokaisella ihmisellä on yksilöllinen kyky sietää paineita. Resilienssi on ihmisen voimaa elää, joka mahdollistaa selviämisen erilaisista elämäkriiseistä ja vaikeuksista. Resilienssiksi ajatellaan ihmisen kykyä selvitä hyvin voimakkaistakin traumakokemuksista tai hyvin stressaavista tapahtumista. (Pojjula 2018, 16–17)

Soili Poijulan (2018, 19) mukaan resilienssi on suhteellista ja sen rakentumisessa on kysymys ihmisen pyrkimyksestä oikaista itseään ja se alkaa toimimaan ihmisessä automaattisesti, kun vaikeita elämäntapahtumia kohdataan. Resilienssiä voidaan myös vahvistaa. Yhdellä ihmisen elämän eri alueella kohdattu kokemus voi kantaa myös muilla elämän osa-alueilla ja ihminen saa hallinnan tunnetta ja uskoa omaan pystyvyyteensä. Resilienssi on siis muuttuvaista ja se elää eri elämäntilanteiden mukana. Resilienssi ilmenee eri tavoin eri ihmisen elämänympäristöissä ja erilaisina aikoina. (Poijula 2018, 19) Myös altistumisella vaikeille elämäntapahtumille voi olla kasvattava vaikutus, mikä auttaa selviytymään uusista vaikeista elämäntapahtumista. Tämä voi tuoda psyykkistä vahvuutta, jolla on taas suojaava vaikutus, mikäli elämäntapahtuma ei ole ollut liian voimakas ja siitä on kyennyt toipumaan. Traumoilla on vaikutus traumaperäisen stressihäiriön kehittymiseen, mutta myös monia muita vaikutuksia, joista yksi on resilienssi. (Poijula 2018, 66–67)

Myös työelämässä resilienssi on keskeinen tekijä, jotta työhön sisältyvät paineet ja erilaiset muutokset eivät horjuta koko työorganisaatiota. Yksilön resilienssi voi olla vahvaa, mutta jos ympärillä on heikko työorganisaatio, joka ei auta kriisin iskiessä työyhteisöön, ei yksilökään kykene selviytymään kaikista vastoinkäymisistä ja vaikeuksista. Mikäli yhteisön resilienssi on vahvaa, vahvistaa se myös yksilön resilienssiä. Työelämässä kriisitilanteista selviämiseksi on tärkeää esihenkilön ja työorganisaation toiminta. Resilientti työorganisaatio edellyttää johtajaa, joka on mukautumiskykyinen ja osaa käyttää esiin tulevat ongelmat erilaisina mahdollisuuksina organisaation voimavarojen rakentamiseksi. Havaintoja on tehty siitä, että äärimmilleen tehokkaaksi rakennettu organisaatio ei ole se resilientin ympäristö. (Poijula 2018, 182–183) Poijulan (2018, 248) mukaan erityisesti pahoinvointiin keskittyvää auttamistyötä sosi- ja terveydenhuollossa voitaisiin helpottaa resilienssiparadigman hyödyntämisellä, joka olisi myös kustannustehokasta.

Hyvänkin resilientin omaava työntekijä voi kuitenkin altistuessaan jatkuvasti traumaattisille tilanteille myötätuntouupua. Traumainformoitua työtettä tarvitaan, jotta työntekijän myötätuntouupumusta ja siitä koituvia haitallisia vaikutuksia voitaisiin työelämässä tehokkaasti ennaltaehkäistä. Hyvinvointialueisiin siirtyminen ja

käynnissä oleva sote-uudistus edellyttävät resilienssiä niin yksilöiltä kuin organisaatioilta, sekä kykyä joustaa ja muuntautua uudistumisen lisäksi. (Linner Matikka ja Fagerström 2023, 264–269)

4 TUTKIMUSASETELMA JA AINEISTO

Tämän kandidaatintutkielmani tarkoituksena on selvittää mitä traumainformoidulla työotteella on tarjota ammattilaisille, asiakkaille ja yhteiskunnalle sosiaalityön kontekstissa. Tutkimustehtäväni on selvittää mitä traumainformoitu työote tarkoittaa sosiaalityössä ja mitä merkitystä tällä työotteella on sosiaalityölle. Kandidaatintutkielmallani pyrin tuottamaan tietoa traumainformoidusta työotteesta sosiaalityön kontekstissa, sillä tällaista tutkimustietoa on saatavilla vielä niukasti sosiaalityön kentällä suomalaisissa tieteellisissä julkaisuissa.

Tarkentavat tutkimuskysymykset ovat:

- *Mitä traumainformoitu työote on asiakkaan näkökulmasta?*
- *Mitä traumainformoitu työote on sosiaalityöntekijän näkökulmasta?*
- *Mitä traumainformoitu työote on sosiaalityössä yhteiskunnallisesta näkökulmasta?*

4.1 Tutkimusmetodina kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsaus tutkimusmetodina voidaan määrittää tavaksi tutkia tutkijoiden alkuperäistutkimuksia. Kirjallisuuskatsaus toteutetaan jo olemassa olevan tiedon yhdistämiseksi ja tulkitsemiseksi. Tämän tutkimusmetodin tarkoituksena on tiivistää alkuperäistutkimusten olennaista tietoa ja tehdä keskeisiä johtopäätöksiä tutkimuskysymykseen vastaten. Kirjallisuuskatsaus on luonteeltaan monimeneltemällinen ja analyttinen tutkimusmetodi, jossa yhdistyy ennalta suunniteltu tutkimusten hakuprosessi, niiden valikointi, kriittinen lukeminen ja arviointi, muistiinpanojen

merkitseminen alkuperäisistä tutkimuksista ja näiden tutkimusten analyysi. (Vilkkä 2023, 11–13)

Tämä kandidaatintutkielma on toteutettu kuvailevana eli narratiivisena kirjallisuuskatsauksena, jonka lähtökohtana on etsiä tutkimuksista vastausta siihen, mitä tutkittavasta ilmiöstä tiedetään ja mitkä ovat ilmiön keskeiset käsitteet ja niiden suhteet. Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on jonkin ilmiön ymmärtäminen ja ymmärretyn ilmiön kuvaileminen vakuuttavasti ja johdonmukaisesti. Narratiivisella kirjallisuuskatsauksella voidaan järjestää ja analysoida tutkimuksia ja muita kirjallisia aineistoja niin, että tutkijan ymmärrys ilmiöstä laajenee jatkuvasti ja ymmärtämisen matka mahdollistaa myös ilmiötä koskevan intuition seuraamisen. (Vilkkä 2023, 21–22)

4.2 Aineiston valinta

Kirjallisuuskatsaukseni aineiston hankinnan aloitin käyttämällä hakukoneita Google scholar, ProQuest ja JYKDOK. Käytin hakukoneissa hakusanoja traumainformoitu työote, traumainformoitu työote sosiaalityössä, trauma-informed ja trauma-informed social work. Kaikki hakukoneisiin tehdyt haut olivat rajattu vertaisarvioituihin ja kokotekstin sisältäviin hakuihin. Käyttäessäni Google scholarissa hakusanoja traumainformoitu työote hakutuloksia ei löytynyt lainkaan, kuten ei myöskään hakusanalla traumainformoitu työote sosiaalityössä. Käyttäessäni hakusanoja trauma-informed ja trauma-informed social work hakutuloksia lähti löytymään, jopa yli 6000 kappaletta. Valitsin artikkeleita ja tutkimuksia, jotka liittyivät traumainformoituun työotteeseen nimenomaan sosiaalityössä. ProQuest hakukone antoi hakusanoilla trauma-informed 1020 hakutulosta, trauma-informed social work 166 hakutulosta ja trauma-informed care 605 hakutulosta. Hakukanta JYKDOK ei tuottanut hakutuloksina tähän tutkielmaan aineistoksi sopivia tieteellisiä artikkeleita tai tutkimuksia.

Suljin saamistani hakutuloksista pois aineistot, joiden avulla en pystynyt vastaamaan tutkimuskysymykseeni tai aineistot, jotka eivät liittyneet sosiaalityöhön.

Hakukoneet antoivat merkittävästi enemmän tutkimuksia tai artikkeleja, jotka koskivat traumainformoitua työtettä, mutta terveydenhuollon kontekstissa. Aineiston valitsin tutkimukseeni sen perusteella mikä parhaiten vastasi tutkimuskysymyksiini « Mitä on traumainformoitu työote sosiaalityön kontekstissa? ja «Mitä traumainformoitu työote merkitsee sosiaalityössä? ». Valitsin tutkimukseeni 11 tieteellistä tutkimusta tai artikkelia (Liite 1), jotka olivat selkeästi yhdistettävissä traumainformoituun työotteeseen sosiaalityön kontekstissa. Pääosin tutkimukset ovat toteutettu Yhdysvalloissa ja yksi Irlannissa. Aineistoksi valikoitui viisi kappaletta tutkimuksia ja kuusi kappaletta tieteellisiä artikkeleja, jotka käsittelevät traumainformoitua työtettä sosiaalityön kontekstissa. Artikkeleista neljä ovat englanninkielisiä ja yksi on suomenkielinen. Kaikki tutkimukset ovat englanninkielisiä.

Aloitin lukemalla aineistot englannin kielellä ja tämän jälkeen käänsin aineistot kokonaisuudessaan suomeksi, jotta työskentely ja analyysi helpottuisivat. Englanninkielinen aineisto tuottaa riskin vieraskieliselle lukijalle ja näin ollen olen suomentanut aineiston sanakirjaa hyödyntäen. Suomen kielelle käännettyt aineistot luin useaan kertaan ja jatkoin tekemällä teemoittelua tarkentavien tutkimuskysymysten mukaisesti, asiakkaan ja sosiaalityön näkökulmista, sekä yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Muistiinpanoihini merkitsin esille erikseen aiheita ja lauseita, jotka liittyivät molempiin tutkimuskysymyksiini. Muistiinpanoni tein jokaisesta artikkelista tai tutkimuksesta aluksi erillisille sivuille, jotta lähdetiedot pysyisivät selkeinä.

Aineisto olisi voinut tarjota erilaisia mahdollisuuksia erilaisten luokittelujen valintaan, mutta päädyin käyttämään näitä kolmea luokittelua; asiakkaan näkökulma, sosiaalityöntekijän näkökulma ja yhteiskunnallinen näkökulma. Päädyin tähän kolmijakoiseen luokitteluun, sillä se tarjosi mahdollisuuden tarkastella traumainformoidun työotteen sisältöä, sekä merkitystä. Traumainformoidun työotteen käytäntö vaatii sekä sosiaalityöntekijöiden ja asiakkaiden kykyä trauman tunnistamiseksi että yhteiskunnallista panostusta ja resurssia sen toteutumiseksi. Tämän takia on tarpeellista nostaa esille myös traumainformoidun työotteen merkitys sosiaalityölle yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

5 TRAUMAINFORMOITU TYÖOTE SOSIAALITYÖSSÄ

5.1 Traumainformoitu työote asiakkaan näkökulmasta

Tärkeimpänä asiakkaan näkökulmasta aineistossa esiin nousseena asiana traumainformoidun työotteesta, on ehdottomasti asiakkaalle lisääntynyt turvallisuuden tunne. Sekä henkisen että fyysisen turvan kokemusta lisäävät huomion kiinnittäminen uudelleen traumatisoitumisen mahdollisuuteen, sekä rutiinit ja palvelun selkeästi strukturoitu rakenne. Oppiminen ja kasvaminen edellyttävät turvan kokemusta ja erityisesti traumatisoituneella ihmisellä turvan kokemus on tärkeää. (Holopainen ym. 2021, 36; Maanmieli ja Kortesoja 2021, 10–17) Turvallisuus on tämän tutkimuksen aineistossa traumainformoidun työotteen yksi peruspilareista. (ks. esim. Bargeman, Abelson, Mulvale, Niec, Theuer ja Moll 2022, 807; Holopainen ym. 2021, 36; Ko, Kassam-Adams, Wilson, Ford, Berkowitz, Wong, Brymer ja Layne 2008, 398)

Kun asiakasta tuetaan tunnistamaan omia vuorovaikutusmallejaan, vahvistuu myös asiakkaan oma ymmärrys omasta tilanteestaan ja menneisyyden vaikutuksesta nykyhetkeen. (ks. esim. Knight 2014, 28; Elliot, Bjelajac, Fallo, Markoff ja Reed 2005, 467; Ko ym. 2008, 398; Leitch 2017, 9) Esimerkiksi lapsella, jota on kaltoinkohdeltu, ei ole vertauspohjaa, johon verrata omaa kokemustaan omasta lapsuudestaan ja näin tärkeiden lapsuudesta puuttuneiden elementtien tunnistaminen voi olla mahdotonta. Traumakokemukset voivat kuitenkin olla hyvin suojassa ihmisen sisässä, ilmentyen hankalina reaktioina ihmissuhteissa tai muussa elinympäristössä. (Pelkonen ja Sarvela 2020, 102) Asiakkaan tukeminen tunnistamaan näitä omia selviytymisstrategioita ei vain auta kasvattamaan toivon tunnetta tulevaisuudesta, vaan myös auttaa toipumaan ja hillitsemään ja ilmaisemaan asiakkaan omia tunteita. (ks. esim.

Champine, Hoffman, Matlin, Strabler ja Tebes 2021, 459; Elliot ym. 2005, 465; Knight 2014, 29; Ko ym. 2008, 398; Levenson ja Grady 2016, 38) Nadine Harris (2019, 296) esittää, ettei hänen uskomuksensa mukaan haitallisten kokemusten unohtaminen tai tapahtumista syytteleminen ole koskaan hyödyksi. Harrisin mukaan ensimmäinen askel sen sijaan olisi arvioida tapahtuneet perusteellisesti ja tarkastella niiden tuomia seurauksia ja riskejä, mutta ei sen tarkemmin haitallisten kokemusten taustalla olevaa tragediaa tai tarinaa. Kun ihminen ymmärtää, miten keho ja aivot ovat valmistettu reagoimaan tietynlaisiin tilanteisiin, voi ihminen alkaa vaikuttamaan siihen, miten hän erilaisia asioita lähestyy. Näin ihminen voi oppia tunnistamaan erilaisia laukaisevia tekijöitä, ymmärtämään ja tukemaan itseään ja läheisiään. (Harris 2019, 296)

Traumainformoitu työote voi tuoda asiakkaalle mahdollisuuden nähdä omia vahvuuksiaan ja näin voimistaa asiakkaan omaa sisäistä voimaa. Työskentelyssä onkin asiakkaan näkökulmasta tärkeää keskittyä asiakkaan vahvuuksiin ja osaamiseen, jotta asiakas voi rohkaistua päätöksentekoon ja saamaan hallinnan tunnetta omasta toipumisen prosessistaan. Tätä voidaan kutsua myös resilienssin vahvistumiseksi. (Leitch 2017, 9; Levenson 2020, 4) Näin traumainformoitu työote tarjoaa myös asiakkaalle emotionaalisesti parantavien kokemusten mahdollisuuden, joka lisäksi antaa asiakkaalle mahdollisuuden hänelle uusien taitojen kehittämiseen, harjoittamiseen ja vahvistamiseen. (Levenson 2020, 7)

Lisäksi traumainformoidun työotteen keskeisiin merkityksiin asiakkaan näkökulmasta kuuluvat kunnioittava kielenkäyttö asiakasta kohtaan, selkeät rajat ja valvontakäyttö, jotka voivat mallintaa asiakkaalle turvallisia ja asianmukaisia rajoja. (Levenson 2020, 4) Aineistossa Parry, Williams ja Burbidge (2020, 1005–1006) lapsille kehittyi korvaava prosessi hänelle tarjottujen terapeuttien työntekijä suhteiden kautta. Tutkimuksessa tuodaan esille myös kiintymyssuhdetta aikuisen ja lapsen välillä, sillä suhteellinen trauma vaatii suhteen korjausta. (Parry ym. 2020, 1006)

Bargeman ym. (2022, 807) tutkimuksessa nousi esille, että traumainformoitu työote vähensi palvelunkäyttäjien traumaoireiden, käyttäytymisongelmien ja kriisien ilmentymistä sekä sitoutti asiakasta pysymään palveluissa. Myös Lotty, Bantry-White ja Dunn-Galvin (2022, 13) tutkimuksessa todettiin lasten hyötyvän sijaishoitajien

omaksumasta traumatietoisesta lähestymistavasta ja se johti lasten tunne- ja käyttäytymishaasteiden vähentymiseen tutkimusjakson aikana. Turvalliset ihmissuhteet ovat johdonmukaisia, ennustettavia ja häpeämättömiä ja empaattinen ja välittävä ymmärrys asiakasta kohtaan vahvistaa asiakkaan tunteita ja kokemuksia, mikä puolestaan vähentää eristäytyneisyyttä ja yksinäisyyden tunteita. (ks. esim. Holopainen ym. 2021, 36; Knight 2014, 29; Levenson 2020, 4)

Lapsuuden haitallisten kokemusten vaikutus on merkittävä uhka asiakkaan yleiselle psyykkiselle ja fyysiselle sairastavuusriskille. Avainasemassa traumainformoidussa työotteessa on asiakkaan kohtaamisen näkökulman vaihtaminen kysymyksestä ”mikä sinun ongelmiasi on?” kysymykseen ”mitä sinulle on tapahtunut?”. Yhtä tärkeää kuitenkin lapsuuden haitallisten kokemusten tunnistamisen ohella on tunnistaa myös suojaavia tekijöitä asiakkaan elämässä. Suojaavilla tekijöillä on todettu olevan merkittävä yhteys aikuisiän kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin kokemukseen. (Westerlund-Cook 2023, 83–86) Asiakkaan tunnistessa oman reaktiivisuutensa, voi hän rakentaa omaa hyvinvointiaan ja arvokkuuttaan uudelleen. Resilienssillä vyöhykkeellä ollessaan ihmisellä on enemmän mahdollisuuksia prososiaaliseen käyttäytymiseen, kuten yhteistyöhön toisten kanssa, empaattisiin reaktioihin ja tulevaisuuden suunnitteluun. (Leitch 2017, 6–8)

5.2 Traumainformoitu työote sosiaalityöntekijän näkökulmasta

Sosiaalityöntekijän näkökulmasta traumainformoitu työote ei ole menetelmä tehdä työtä, vaan syvemmän ymmärryksen hankkimista siitä, mitä trauman kokeminen ja siihen reagoiminen itsereflektioon perustuen, auttaa asiakasta kasvattamaan toivon tunnetta tulevaisuudesta. Traumainformoitu työote sisältää trauman laajalle levinneiden vaikutusten ja asiakkaan erilaisten toipumisasteiden ymmärtämisen. (Champine ym. 2021, 459–460) Traumainformoitu työote tarkoittaa sosiaalityöntekijän kykyä ottaa huomioon mahdollisuus, että asiakkaalla voi olla traumaattinen elämänhistoria, riippumatta siitä, tuleeko se esille asiakaskontaktissa vai ei. (Knight 2014, 25) Trauman laajojen vaikutusten ymmärtäminen on keskeisiä tavoitteita traumainformoidussa

työotteessa. (ks. esim. Leitch 2017, 3; Levenson ja Grady 2016, 37; Holopainen ym. 2021, 2) Traumainformoidulla työotteella työskennellään yhdessä asiakkaan kanssa, jotta asiakkaalle varmistuu turvallinen ja kunnioittava ilmapiiri, jossa hänelle mahdollistuu toipuminen, sekä mahdollisuus tehdä enemmän tietoisia valintoja omien tärkeiden elämänpäätöstensä suhteen. (Elliot ym. 2005, 466–467)

Traumainformoitu työote tarjoaa uuden näkökulman, joka korostaa fyysistä ja henkistä turvallisuutta ja jossa sosiaalityöntekijä ymmärtää traumaattisten elämäntapausten vaikutuksien luomat selviytymisstrategiat, joihin sekä asiakkaat että työntekijät voivat turvautua. (Elliot ym. 2005, 473, 465) Trauman laajojen vaikutusten vuoksi on ymmärrettävä miten ihmisen keho ja mieli toimivat tiedostamattomassakin yhteistyössä. (Karkkunen 2020) Aineistossa Champine ym. (2021, 459) tuodaan esille, että trauman kokeminen ja siihen reagoiminen itsereflektioon perustuen auttaa kasvattamaan toivon tunnetta tulevaisuudesta. Myös Holopainen ym. (2021, 18), Leitch (2017, 9) ja Levenson ym. (2016, 37–38) tuovat esille, että traumainformoitu työote lisää ymmärrystä traumaattisia kokemuksia omaavien asiakkaiden selviytymisstrategioista ja ihmisen kehon ja mielen yhteistoiminnan vaikutuksista kohtaamistilanteissa. Levensonin (2020, 1) mukaan sosiaalityöntekijän tulee ymmärtää, kuinka trauma muokkaa asiakkaan uskomuksia hänestä itsestään ja koko maailmasta ja näin vaikuttaa asiakkaan kaikkeen psykososiaaliseen toimintaan koko hänen elämänsä ajan.

Traumatietoinen sosiaalityöntekijä osaa tunnistaa ja ottaa huomioon traumaattisten kokemusten ja haitallisten lapsuudenkokemusten pitkäaikaiset ja koko elämään leviävät vaikutukset ja pystyy validoimaan asiakkaan kokemukset tiedostaen samalla auttaja-asiakas suhteen luontaisen voiman epätasapainon ja tekee parhaansa valtaseman tasoittamiseksi. (Elliot ym. 2005, 462, 466) Champine ym. (2021, 468–469) tutkimuksen mukaan traumainformoitu työote tarkoittaa työntekijän näkökulman uudelleen kehystämistä, vahvaa itsereflektiivisyyttä ja sellaisten taitojen hankkimista, joiden avulla työntekijä kykenee reagoimaan tehokkaasti trauman kokeneisiin.

Tämän tutkielman aineistossa sosiaalityöntekijän näkökulmasta traumainformoitu työote näyttäytyi myös tärkeänä osana työuupumuksen ehkäisyssä ja

turvallista työympäristöä työskennellä vaativissakin asiakastyön tehtävissä. (ks. esim. Bargeman ym. 2022, 807; Holopainen ym. 2021, 9; Parry ym. 2020, 1007; Knight 2014, 33) Ilona Fageströmin ja Johanna Linner Matikan artikkelissa (2023, 264) teoksessa Traumainformoitu työote on nostettu esille sosiaalialla esiintyviä haasteita työhyvinvoinnille. Myötätuntuupumus, joka kuvaa sosiaalialan ammattilaisten altistumista asiakkaan traumaattisille kokemuksille ja jonka seurauksena ammattilaiselle itselleen syntyy epäsuoraa traumatisoitumista, on todellinen riski sosiaalialan ammattilaisille. (Fageström ja Linner Matikka 2023, 265) Myös ammattilaisen omien traumaattisten kokemusten tunnistaminen ja käsittely ovat tärkeitä elementtejä työhyvinvoinnin edistämiseksi. Asiakastilanteet, joissa asiakkaan traumaattiset kokemukset nostavat ammattilaisessa omia traumamuistoja pintaan ja tämän myötä synnyttää traumape- räistä stressireaktiota, voivat vaikuttaa ammattilaisen kykyyn tehdä oma työnsä asi- akkaan kanssa hyvin. (Fageström ja Linner Matikka 2023, 267) Ammattilaisen omien traumaattisten kokemusten tunnistaminen ja niiden vaikutuksien ymmärtäminen suhteessa asiakaskohtaisiin tuli ilmi myös aineistossa. (Knight 2014, 33; Holopai- nen ym. 2021, 9, 39)

5.3 Traumainformoitu työotteen merkitys sosiaalityössä yhteiskun- nallisesta näkökulmasta

Traumainformoidulla työotteella on toteutuakseen sosiaalityössä vaatimuksia myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta katsottuna. Toimiakseen valtakunnallisissa, isoissa organisaatioissa, on traumainformoidun työotteen tultava kaikkien organisaatiossa työskentelevien tietoisuuteen. (ks. esim. Bargeman ym. 2022, 816; Champine ym. 2021, 470; Ko ym. 2008, 396) Traumainformoidussa järjestelmässä on pyrittävä luomaan tie- toinen toimintakulttuuri, jossa yhdistyy koko organisaation läpi kulkien organisa- tion julki tuodut arvot ja visio. Organisaatiokulttuurin muuntamista traumainfor- moiduksi voidaan kutsua paradigmasiirtymäksi, jossa muutosta tapahtuu

työyhteisön kulttuurissa, sen uskomuksissa ja arvoissa, aina koko työyhteisön asenneilmapiiriin ulottuen. (Sarvela 2020, 20–21)

Traumainformoidulla työotteella pyritään rakentamaan toimintatapoja ja toimintakulttuureja, jossa havaitaan ja hoidetaan ongelmien juurisyitä. Traumainformoitu järjestelmä on kustannustehokas ja inhimillinen ja ymmärtää, että erilaisten sairauksien, addiktioiden ja sosiaalisten ongelmien taustalla on usein haitallisia lapsuuden kokemuksia. (Sarvela 2020, 16) Aineistosta käy ilmi, että traumainformoitu järjestelmä edellyttää riittävää palveluntarjoajan koulutusta, joka sisältää traumatietoisuuden ja trauman vaikutusten ymmärtämisen. Erityisesti lastensuojelun palvelujärjestelmässä on tarve soveltaa traumatietoista ymmärrystä päivittäisessä työssä organisaatioiden kulttuureissa ja kaikissa yhteistyötä tekevien organisaatioiden kumppanuuksissa. (ks. esim. Bargeman ym. 2022, 816; Ko ym. 2008, 400; Lotty ym. 2022, 3) Esimerkiksi juuri lastensuojelussa palvelujärjestelmän rakenteet tuottavat jatkuvasti uusia traumoja ja mahdollisia hylkäämiskokemuksia lapsille. On siis hyvin merkityksellistä, millä tavoin sosiaalityön ammattilaiset omilla palvelujärjestelmissään toimivat. (Haapala ja Jokela 2023, 205) Lotty ym. (2022, 14) toteavat tutkimuksessaan, että traumainformoidusta työotteesta on hyötyä kaikille ammattilaisille, jotka osallistuvat lasten tukemiseen lastensuojelun sijaishuollossa, jotta lähestymistapa olisi johdonmukaista. Palvelun saatavuudella on myös suurta merkitystä asiakkaan toipumiselle ja ympäristötekijöitä, kuten köyhyyttä ja perheen sisäisiä vuorovaikutushäiriöitä voidaan välttää sosiaalipalvelujen tarjoamisen kautta. Traumatietoiset käytännöt ovat siis välttämättömiä kaikissa palveluissa. (Ko ym. 2008, 396; Levenson ja Grady 2016, 37)

Bargeman ym. (2022, 816) toteavat, että traumainformoitu työote edellyttää selkeää politiikkaa ja selkeitä menettelytapoja palvelujärjestelmissä, organisaatioissa ja eri palvelusektoreiden välisissä tasoissa. Traumatietoisesta palvelujärjestelmästä ja organisaation saavuttamiseksi on organisaation hallinnon sitouduttava integroimaan esimerkiksi väkivallan ja hyväksikäytön vaikutuksia koskeva tieto organisaation palvelukäytäntöihin. (Elliot ym. 2005, 462) Traumainformoidun työotteen juurruttaminen organisaatioihin, etenkin julkisen hallinnon alaisiin organisaatioihin, tarvitsee myös rahoitusinfrastruktuuria. Edellytyksenä traumainformoidun toiminnan

juurruttamiselle eri palvelujärjestelmiin ja organisaatioihin, on palveluntarjoajan tarjoama koulutus, joka kattaa traumatietoisuuden ja trauman pitkäaikaisten vaikutusten ymmärtämisen. Palveluntarjoajan tarjoama koulutus työntekijöille ja johtajille vaatii siis taloudellista panostusta, vaikka toimiessaan traumainformoitu työote tuokin kustannustehokkuutta, josta on terveydenhuollon kontekstissa jo kerätty tutkimuksellista näyttöä. (Bargeman ym. 2022, 816.)

Levenson ja Grady (2016, 37) tuovat esille tutkimuksessaan, että erityisesti ennaltaehkäisyllä ja varhaisella puuttumisella voitaisiin saavuttaa merkittäviä säästöjä niin taloudellisissa kustannuksissa, kuin henkilöpääomassa. Haitallisten lapsuudenkokemusten vaikutuksien on havaittu jatkuvan koko aikuiselämän ajan ja niiden on todettu vaikuttavan myös ihmisen elinajanodotteeseen. (Leitch 2017, 9) Jäppinen (2023, 52) toteaa, että sosiaalityön asiantuntijuudessa keskeistä on tunnistaa yhteiskunnan rakenteiden vaikuttavuus asiakaskohtaisessa sosiaalityössä. Yhteiskunnallisten rakenteiden näkyväksi tekeminen ja niihin vaikuttaminen esiin tulleiden epäkohtien korjaamiseksi ovat osa sosiaalityön asiantuntijuutta. Yhteiskunnallisesti sosiaalityön toimintaympäristö on kärsinyt talouden niukkuudesta ja yksilön vastuun korostamisesta viimeisten vuosikymmenten ajan ja järjestelmäkriisit ovat näin ollen väistämättä myös sosiaalityön kriisejä. Näihin pohdintoihin traumainformoitu työote tuo oman merkittävän lisän. (Jäppinen 2023, 52–54) Traumainformoidulla järjestelmällä voidaan pyrkiä rakentamaan ihmisläheisempiä sekä kustannuksiltaan maltillisempia toimintatapoja. Vain havaitsemalla ja hoitamalla voidaan päästä ongelmien juurisyiden äärelle. Traumasta toipuminen edellyttää ymmärrystä siitä, miten voimme auttaa itseämme ja organisaatioitamme toipumaan. Näin syntyvät toipumista edistävät yhteisöt. (Sarvela 2020, 15)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän kirjallisuuskatsauksen tavoitteena oli selvittää mitä traumainformoidulla työotteella on tarjota ammattilaisille, asiakkaille ja yhteiskunnalle sosiaalityön kontekstissa. Tutkimustehtävänäni oli selvittää mitä traumainformoitu työote tarkoittaa sosiaalityössä ja mitä merkitystä tällä työotteella on sosiaalityölle. Tutkimuksen tulokset on jaettu kolmeen eri kategoriaan; asiakkaan näkökulmaan, sosiaalityöntekijän näkökulmaan ja yhteiskunnalliseen näkökulmaan.

Tämän tutkielman aineistosta on nähtävissä hyöty, jota sosiaalityö voisi saada traumainformoidusta työotteesta palvelujärjestelmissään. *Asiakkaan näkökulmasta* tarkasteltuna traumainformoidun työotteen juurruttamisesta palvelujärjestelmiin hyötyvät etenkin asiakkaat. Tämän tutkimukseni aineiston perusteella traumatisoituneelle asiakkaalle on palveluita saadessaan tärkeä kokea turvan tunnetta. (ks. esim. Holopainen ym. 2021; Ko ym. 2008) Traumainformoitu työote tarjoaa asiakkaalle mahdollisuuden emotionaalisesti parantaviin kokemuksiin ja vuorovaikutusmallien tunnistamiseen. (ks. esim. Champine ym. 2021; Elliot ym. 2005; Knight 2014) Asiakas hyötyy traumainformoidun työotteen käytöstä myös siksi, että mahdollinen traumausta tulee tunnistetuksi ja vaikeiden kokemusten tuomat selviytymisstrategiat tulevat näin ymmärretyksi. (ks. esim. Levenson 2020) Myös lapsuuden haitallisten kokemusten vaikutuksien tunnistaminen ja kunnioittava kohtaaminen tuovat asiakkaalle lisää mahdollisuuksia oman toipumisensa polulle. (ks. esim. Leitch 2017; Levenson ja Grady 2016; Levenson 2020)

Sosiaalityöntekijän näkökulmasta traumainformoitu työote tarjoaa myös merkittäviä hyötyjä ammattilaisen arkeen. Traumainformoitu työote merkitsee syvemmän ymmärryksen saamista trauman kokemuksista ja niiden tuomista vaikutuksista ihmisen koko elämään, sekä tämän traumaattisen taustan ottamista huomioon

työskentelyssä asiakkaiden kanssa. (ks. esim. Champine ym. 2021; Elliot ym. 2005; Holopainen ym. 2021; Knight 2014) Van Der Kolk (2017, 241) kertoo teoksessaan jäljet kehossa trauman ymmärtämisestä; se vaatii todellisuuden kohtaamisen ja rohkeuden kuunnella traumasta selviytyneiden tarinaa. Myös sosiaalityössä joudumme kuulemaan paljon käsittämätöntä ja ihmisten sietämättömiä kohtaloita. Tarvitsemme sosiaalityössä ymmärrystä ja hyväksyntää siihen, että käsittelemme ihmisten todellisuutta, joka voi olla täysin kahtia jakautunutta, toisaalta suhteellisen turvallista nykyhetkeä ja toisaalta suhteettoman turvatonta menneisyyttä, joka on nykyhetken kanssa aina läsnä. (Van Der Kolk 2017, 241) Jotta meillä ajoittain erittäin vaativaa sosiaalityön kenttää toteuttavilla työntekijöillä voisi olla työkaluja ymmärtää, kunnioittaa ja kuunnella tätä ihmisen kahtia jakautunutta todellisuutta, tarvitsemme siihen avuksi uuden näkökulman, jota traumainformoitu työote tarjoaa. Tärkeänä osana traumainformoidun työotteen merkitystä sosiaalityöntekijän näkökulmasta katsoen on myös työotteen osallisuus sosiaalityöntekijän työuupumuksen ehkäisyssä. (ks. esim. Bargeman ym. 2022; Holopainen ym. 2021; Knight 2014; Parry 2020)

Yhteiskunnallisesta näkökulmasta traumainformoidun työotteen tulee ylettyä kaikkien tietoon koko organisaatiossa ja se edellyttää koko organisaation työskentelyn muutosta kouluttautumalla ja lisäämällä tietoisuutta traumojen vaikutuksista. (ks. esim. Bargeman ym. 2022; Champine ym. 2021; Ko ym. 2008; Lotty ym. 2022) Myös palvelujen saatavuudella on suuri merkitys asiakkaan toipumiselle. (esim. Ko ym. 2008; Levenson ja Grady 2016) Tiedämme kaikki yhteiskunnallisesta keskustelusta ja aiemmasta tutkimuksesta käsin, että ennaltaehkäisevillä ja varhaisen puuttamisen palveluilla on kokonaiskustannuksia kaventavia vaikutuksia. Näin todetaan olevan myös tämän aineiston perusteella. (ks. Levenson ja Grady 2016) Toimiakseen, yhteiskunnallisesta näkökulmasta katsottuna, traumainformoitu työote tarvitsee selkeää politiikkaa ja yhteneväisiä menettelytapoja palvelujärjestelmissä. (ks. esim. Bargeman ym. 2022; Elliot ym. 2005)

Ilokseni olenkin saanut tutkimusta tehdessäni kuulla kollegoilta työssäni, kuinka osa hyvinvointialueista ovat alkaneet kouluttaa erityisesti lastensuojelun

työntekijöitä traumainformoidusta työotteesta. Traumainformoidun työotteen ranta-
tautuminen sosiaalityön kentälle vaatii kuitenkin vielä paljon työsarkaa. Sen hyödyt
ovat kiistatta tunnistettavissa niin asiakkaan, sosiaalityöntekijän kuin yhteiskunnalli-
sen näkökulman kautta. On tärkeää levittää tietoa traumainformoidun työotteen
hyödyistä ja kouluttaa myös muiden palvelujärjestelmien ammattilaisia sen käyt-
töön.

Usein jo muutenkin äärimmilleen venytettyinä ja uupuneina sosiaalityön am-
mattilaiset eivät ole välttämättä vastaanottavaisia luomaan uutta toimintakulttuuria,
joka voisi vaatia taas lisää muutoksia jo valmiiksi raskaaseen työarkeen. Haluankin
tässä tutkielmassani nostaa esille traumainformoidun työotteen kaikkialle ulottuvan
hyödyn ja tuoda esille sen, että traumainformoitu työote ei ole menetelmällinen tapa,
vaan koko organisaation kattava työn tekemisen kulttuuri. Asiakkaamme sosiaali-
työssä tulevat palvelujärjestelmään omien avuntarpeidensa kanssa ja sosiaalityössä
pyrimme heitä auttamaan parhaan mahdollisen tietomme ja taitomme mukaan. Ai-
neistossani Levenson (2020, 3) esittelee traumainformoidun työotteen heijastavan
asiakkaiden tarpeita olla yhteydessä muihin ihmisiin, tulla kohtaamisissa kunnioite-
tuksi ja tulla toiveikkaaksi omasta toipumisen mahdollisuudesta. Tähän voisimme
pyrkiä sosiaalityössä kouluttautumalla riittävästi trauman pitkäaikaisista vaikutuk-
sista.

LÄHTEET

- Drury-Hudson, J. 1999. Decision making in Child Protection: The Use of Theoretical, Empirical and Procedural Knowledge by Novices and Experts and Implications for Fieldwork Placement. *British Journal Social Work* (1999) 29, 147-199.
- Elliot, Denise E., Bjelajac, P., Falloot, Roger D., Markoff, Laurie S. & Reed, B. C. 2005. Trauma-informed or Trauma-denied: Principles and implementation of trauma-informed services for women. Saatavana: https://www.researchgate.net/publication/227841013_Trauma-informed_or_trauma-denied_Principles_and_implementation_of_trauma-informed_services_for_women
- Granfelt, R. Psykososiaalinen orientaatio sosiaalityössä. 1993. Granfelt, R., Jokiranta, H., Karvinen, S., Matthies, A. & Pohjola, A. teoksessa *Monisärmäinen sosiaalityö* (1993), 177–222. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Haapala, M. & Jokela, C. 2023. Rakenteellisen sosiaalityön ja traumainformoidun työotteiden yhteyksiä. Linner Matikka, J. & Hipp, T. (toim.) teoksessa *Traumainformoitu työote* (2023), 48–56. Keuruu: Otavan kirjapaino.
- Harris, N. 2019. Syvälle ulottuvat juuret. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Juhila, K. 2006. Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina - sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat. Tampere: Vastapaino.
- Jäppinen, M. 2023. Sosiaalityö tänään. Linner Matikka, J. & Hipp, T. (toim.) teoksessa *Traumainformoitu työote* (2023), 48–56. Keuruu: Otavan kirjapaino.
- Kananoja, A., Lähteinen, M. & Marjamäki, P. (toim.). 2011. *Sosiaalityön käsikirja*.
- Kananoja, A. & Pentinmäki, A. 1977. *Yksilökohtainen sosiaalityö, teoria ja käytäntö*. Porvoo: WSOY.
- Karkkunen, A. 2020. Kehon ja mielen vakauttamisen merkitys suhteessa. Sarvela, K. & Auvinen, E. teoksessa *Yhteinen kieli – traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen*. 200–242.
- Karvinen, S. 1993. Reflektiivinen ammatillisuus sosiaalityössä. Granfelt, R., Jokiranta, H., Karvinen, S., Matthies, A. & Pohjola, A. teoksessa *Monisärmäinen sosiaalityö* (1993), 15–51. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Knight, C. 2014. Trauma-Informed Social Work Practice: Practice Considerations and Challenges. Saatavana: https://www.researchgate.net/publication/271773782_Trauma-Informed_Social_Work_Practice_Practice_Considerations_and_Challenges
- Leikola, Anssi. 2014. Katkennut totuus. Espoo: Prometheus kustannus Oy.
- National Trauma Transformation Programme. Responding to Psychological Trauma in Scotland. Saatavana: [Homepage - National Trauma Transformation Programme](#)
- Ogden, P., Minton, K. & Pain, C. 2009. Trauma ja keho – sensomotorinen psykoterapia. 27–28.
- Pelkonen, A. & Savela, K. 2020. ACE ja polyvagaaliteoria. Sarvela, K. & Auvinen, E. teoksessa Yhteinen kieli – traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen. 97–123.
- Pojjula, S. 2018. Resilienssi. Muutosten kohtaamisen taito. Helsinki: Kirjapaja.
- Raunio, K. 2009. Olennainen sosiaalityössä. Helsinki: Gaudeamus Oy
- Sarvela, K. 2020. Traumainformoidun hoivan taustaa. Teoksessa Sarvela, K. & Auvinen, E. Yhteinen kieli -traumatietoisuutta ihmisten kohtaamiseen (2020), 13–63.
- Sarvela, K. 2023. Traumainformoitu lähestymistapa. Linner Matikka, J. & Hipp, T. (toim.) teoksessa Traumainformoitu työote (2023), 28–43.
- Siltala, P. 2016. Taakkasiirtymä: trauman siirto yli sukupolvien. Helsinki: Therapeia-säätiö.
- Van Der Kolk, B. 2017. Jäljet kehossa – Trauman parantaminen aivojen, mielen ja kehon avulla. Viisas elämä Oy: Helsinki.
- Vilkkä, H. 2023. Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina. Helsinki: Art House.
- Westerlund-Cook, S. 2023. Lapsuusajan haitallisten ja suojaavien kokemusten sekä toivon merkitys systeemissä ja suhdeperustaisessa työotteessa. Linner Matikka, J. & Hipp, T. teoksessa Traumainformoitu työote (2023), 83–99.
- Yliruka, L., Vartio, R., Pasanen, K. & Petrelius, P. 2018. Monimutkaiset ja erityistä osaamista edellyttävät asiakastilanteet sosiaalityössä. Helsinki: Terveiden ja

hyvinvoinnin laitos. Saatavana: [Microsoft Word - THL Työpaperi
16_2018_15.5.MH\(valmis\) \(julkari.fi\)](#)

LIITTEET

LIITE 1

Kirjallisuuskatsauksen aineisto

Bargeman, M., Abelson, J., Mulvale, C., Niec, A., Theuer, A. ja Moll, S. 2022. Understanding the Conceptualization and Operationalization of Trauma-Informed Care Within and Across Systems: A Critical Interpretive Synthesis. Saatavana: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9576242/pdf/MILQ-100-785.pdf>

Kanadalainen kirjallisuuskatsauksena toteutettu tutkimus, jonka tarkoituksena tarkastella ja analysoida traumatietoisen työotteen (Trauma-informed care, TIC) kirjallisuutta palvelujärjestelmien sisällä, miten traumainformoitu työote on hahmotettu ja toteutettu eri palvelujärjestelmien sisällä. Otoksena on 98 artikkelia.

Champine, R. B., Hoffman, E. E., Matlin, S. L., Strambler, M. J. ja Tebes, J. K. 2021. "What Does it Mean to be Trauma-informed?": A Mixed-Methods Study of a Trauma-informed Community Initiative.

Yhdysvaltalainen sekamenetelmä tutkimus, jonka tarkoituksena myötävaikuttaa traumatietoisten yhteisöjen kasvavaan tutkimukseen tarkastelemalla kahden PTICC:ssä (Pottstown Trauma-Informed Community Connection) mukana olevansidosryhmän kokemuksia ja näkemyksiä. Tutkimus toteutettiin kolmella kyselyllä, jossa 82 osallistujaa, sekä satunnaisesti valitut saatavilla olevat koulupiirin henkilökunnan jäsenet, jotka jaettiin kahteen ryhmään. Toinen ryhmä koostui yhteistyökumppaneista ja toinen ryhmä Pottstownin koulupiirin henkilökunnasta.

Elliot, D. E., Bjelajac, P., Fallot, R. D., Markoff, L. S. ja Reed, B. C. 2005. Trauma-informed or Trauma-denied: Principles and implementation of trauma-informed services for women. Saatavana: https://www.researchgate.net/publication/227841013_Trauma-informed_or_trauma-denied_Principles_and_implementation_of_trauma-informed_services_for_women

Yhdysvaltalainen tieteellinen artikkeli, jossa tunnistetaan 10 periaatetta, jotka määrittelevät traumainformoidun palvelun ja annetaan tietoa traumainformoitujen palveluiden ominaisuuksista kahdeksalla eri palvelualueella.

Holopainen, J., Maanmieli, K. ja Kortesoja, S. 2021. Kohti traumainformoidun kirjallisuusterapian käytäntöä. Saatavana: <https://doi.org/10.17011/scriptum/2021/2/1>

Suomalainen vertaisarvioitu artikkeli, jossa tarkoituksena on lisätä tietoisuutta traumainformoidusta työotteesta ja sen tuomista toimintatavoista, joita voidaan käyttää kirjallisuusterapian ohjaamisessa. Artikkelin ensimmäisen osion on kirjoittanut Sari Kortesoja ja siinä luodaan yleiskatsaus traumainformoidun kirjallisuusterapian käytäntöihin ja tutkimukseen. Artikkelissa kuvaillaan ryhmätoiminta Heroines-hanke (2021), jossa Maanmieli Karoliina toimi toisena ohjaajana ja kirjoittaja Johanna Holopaisen ohjaama rintasyövän sairastaneiden naisten kirjoitusryhmän tapaamisissa tuotettuja tekstejä ja traumainformoitujen käytäntöjen toteutumista näissä terapeuttisen kirjoittamisryhmän toiminnoissa.

Knight, C. 2014. Trauma-Informed Social Work Practice: Practice Considerations and Challenges. Saatavana:

https://www.researchgate.net/publication/271773782_Trauma-Informed_Social_Work_Practice_Practice_Considerations_and_Challenges

Yhdysvaltalainen vertaisarvioitu artikkeli, joka on julkaistu Clinical Social Work Journalissa. Artikkelin käsittelee traumatietoista käytäntöä (traumainformoitua työtettä).

Ko, Susan J., Kassam-Adams, N., Wilson, C., Ford, J. D., Berkowitz, S. J., Wong, M., Brymer, M. ja Layne, C. M. 2008. Creating Trauma-informed Systems Child Welfare, Education, First Responders, Health Care, Juvenile Justice. Saatavana:

https://www.researchgate.net/publication/232516164_Creating_Trauma-Informed_Systems_Child_Welfare_Education_First_Responders_Health_Care_Juvenile_Justice

Yhdysvaltalainen artikkeli, jossa tarkastellaan traumaattisen stressin vaikutuksia lasten ja nuorten päivittäisiin toimintoihin ja sitä miten eri palvelujärjestelmät lähestyvät traumapalveluja eri tavalla. Artikkelin sisältää myös suosituksia siitä, miten näitä artikkelissa mainittuja palvelujärjestelmiä voidaan luoda traumatietoisemmiksi.

Leitch, L. 2017. Action steps using ACEs and trauma-informed care: a resilience model. Saatavana:

https://www.researchgate.net/publication/316570602_Action_steps_using_ACEs_and_trauma-informed_care_a_resilience_model/link/5fc4739a299bf104cf943813/download

Yhdysvaltalainen vertaisarvioitu artikkeli, jossa käsitellään kahta tärkeää panosta, jotka muokkaavat työtä traumahistoriaa omaavien asiakkaiden kanssa. Toinen näistä on Kaiser Permanenten Adverse Childhood Experience Study (ACE), joka sisältää lapsuuden haitallisten kokemusten vaikutukset aikuisen ihmisen terveyteen ja käyttäytymiseen. Toinen taas on hiljattain tunnetuksi tullut Trauma-Informed Care (TIC) ohjelma, joka yhdistää tietoa trauman vaikutuksista.

Levenson, J. ja Grady, M. 2016. Childhood Adversity, Substance Abuse, and Violence: Implications for Trauma-informed Social Work Practice.

Saatavana: <http://dx.doi.org/10.1080/1533256X.2016.1150853>

Yhdysvaltalainen tutkimus, jonka tarkoituksena oli selvittää haitallisten lapsuudenkokemusten (ACE) vaikutusta aikuisten päihteiden käyttöön ja väkivaltaan. Tutkimuksen keskeisenä tuloksena on viittaus siihen, että varhaiset haitalliset lapsuudenkokemusten ja myöhemmän päihteiden käytön välillä on yhteys ja sosiaalityöntekijöiden tulisi ymmärtää tämä, jotta he voivat puolustaa ennaltaehkäisyä tärkeyttä ja traumatietoisten sosiaalipalveluiden tarjoamista riskiperheille.

Levenson, J. 2020. Translating Trauma-Informed Social Work Practice.

Saatavana: https://www.researchgate.net/publication/312648705_Trauma-Informed_Social_Work_Practice

Yhdysvaltalainen tieteellinen artikkeli, joka esittelee traumatietoista eli traumainformoitua työtettä sosiaalityössä.

Lotty, M., Bantry-White, E. ja Dunn-Galvin, A. 2022. Towards a more comprehensive understanding of fostering connections: The Trauma-informed foster care programme: A Mixed methods approach with data integrations.

Saatavana: <https://journals.uvic.ca/index.php/ijcyfs/article/view/20656>

Irlantilainen sekamenetelmä tutkimus, jonka tarkoituksena oli kuvata Fostering Connections: Trauma-informed Foster care programme - intervention arviointia. Fostering care programme:n tarkoituksena oli lisätä ja tukea sijaishoitajia lisäämällä heidän kykyään tarjota traumatietoista hoitoa lastensuojelujärjestelmässä oleville lapsille ja perheille, tavoitteenaan vähentää traumaan liittyviä tunne- ja käyttäytymisvaikeuksia.

Parry, S.L., Williams, T. ja Burbidge, C. 2020. Restorative Parenting:

Delivering Trauma-Informed Residential Care for Children in Care. Saatavana: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10566-021-09610-8>

Englantilainen tutkimus, jossa tiedot kerättiin 26 lapselta, iältään 6–14 vuotta, kahden vuoden ajalta. Lasten hyvinvointia mitattiin Restorative Parenting

Recovery- indeksillä ja ne analysoitiin vertailemalla. Laadulliset haastattelut suoritettiin 12 vanhemman kanssa. Tuloksista havaittiin nuorten ihmissuhteisiin liittyvien indeksien parantumista merkittävästi, sekä merkittäviä muutoksia itsetuntemuksessa ja itsehoidossa, vaikka edistystä impulssien ja tunteiden hallinnassa oli rajoittuneesti.